

O 41/2023 vp Terveystieteidenhuollon toimivuus

Erityisasiantuntija Kaarina Tamminiemi

Sosiaali- ja terveystieteidenvaliokunta 6.2.2026

Yleisesti

- SOSTE jakaa tutkimuksen keskeiset havainnot ja johtopäätökset ja pitää niitä tärkeänä lähtökohtana perustason avosairaanhoidon kehittämiseksi.
- Perustason avosairaanhoidon keskeiset haasteet liittyvät järjestelmän pirstaleisuuteen, monikanavaiseen rahoitukseen, hoidon jatkuvuuden heikkouteen sekä henkilöstöresurssien epätarkoituksenmukaiseen jakautumiseen.

Rakenteet

- Rinnakkaisiin palvelukanaviin perustuva järjestelmä ei turvaa yhdenvertaista palvelujen saatavuutta asuinpaikasta, sosioekonomisesta asemasta tai työmarkkina-asemasta riippumatta.
- Työterveyshuollon, yksityisten palveluiden ja julkisen perusterveydenhuollon rinnakkaiselo johtaa tilanteeseen, jossa hoitoon pääsy ja palveluiden käyttö määräytyvät usein enemmän ihmisten aseman kuin todellisen hoidon tarpeen perusteella.
- Julkinen perusterveydenhuolto kantaa vastuuta eniten palveluja tarvitsevista, mutta sen resurssit ovat riittämättömät suhteessa tehtävään.
- Perustason avosairaanhoidon rakenteita ja rahoitusta tulee kehittää siten, että palvelut kohdentuvat väestön tarpeiden mukaan ja että monikanavaisuuden eriarvoistavat vaikutukset puretaan.

Resurssit

- Perustason avosairaanhoidon henkilöstöresurssit eivät jakaudu tarveperusteisesti eikä alueellisesti yhdenvertaisesti.
- Julkinen perusterveydenhuolto on monille ainoa pysyvä hoitopaikka, ja riittävä, osaava henkilöstö on hoidon laadun ja turvallisuuden edellytys.
- Työn pirstaloituminen ja ammattilaisten työskentely useilla sektoreilla heikentää hoidon jatkuvuutta, koordinaatiota ja potilaiden kokemusta kohdatuksi tulemisesta.
- Henkilöstönresurssien niukkuus ja toimintojen keskittäminen heikentävät luottamusta julkisiin palveluihin.
- Julkisen perusterveydenhuollon henkilöstöresursseja on vahvistettava ja suunniteltava pitkäjänteisesti huomioiden väestön ikääntyminen ja alueelliset muutokset.
- Hoidon jatkuvuuden ja palvelujen tarveperusteisen kohdentumisen vahvistamiseksi perustason avosairaanhoidossa tulee edistää omalääkäri-, omatiimi- ja ammatinharjoittajamalleja.

Rahoitus

- Perustason avosairaanhoidon rahoituksen monikanavaisuus haastaa sen läpinäkyvyyttä ja ymmärrettävyyttä.
- Useista lähteistä kerätty rahoitus ei kohdennu koko väestön hyväksi, vaan muodostaa erillisiä ja eriarvoistavia osajärjestelmiä.
- Perustason avosairaanhoidon rahoituksen tulee olla riittävää ja sitä on käytettävä vaikuttavasti, tehokkaasti ja oikeudenmukaisesti.
- SOSTE katsoo, että yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden sekä palveluiden tarpeenmukaisen kohdentumisen lisäämiseksi monikanavarahoitusta on purettava ja hyvinvointialueiden perustason avosairaanhoidon vahvistettava.
- Yksityisen terveydenhuollon avosairaanhoidon Kela-korvauksista tulisi luopua ja niihin varatut rahat tulisi siirtää hyvinvointialueiden perusterveydenhuollon vahvistamiseen.
- SOSTE esittää, että asiakasmaksujen alentamista ja perimättä jättämistä on helpotettava. Nykyinen asiakasmaksujärjestelmä lisää epätasa-arvoa palveluiden saatavuudessa. Maksut tulee huojentaa automaattisesti pienituloisilla ja perusturvan varassa elävillä, ja myös tuloista riippumattomia, kaikille samansuuruisia terveydenhuollon asiakasmaksuja tulisi alentaa tai jättää perimättä.

soste

KIITOS!